U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka, Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Jana Rutsche v právní věci žalobkyně: **L. O.**, zastoupené Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** Odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 5. 2011, č. j. 28 Az 4/2011 - 30,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokáta Mgr. Marka Čechovského **se určuje** částkou 4800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1.] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) podala dne 9. 1. 2009 žádost o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Rozhodnutím Ministerstva vnitra ČR (dále „žalovaný“) ze dne 22. 12. 2010, č. j. OAM-15/VL-18-ZA12-2009, stěžovatelce nebyla mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu udělena. Žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem napadeným nyní projednávanou kasační stížností.

II.

[2.] Stěžovatelka uvádí, že kasační stížnost se opírá o důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s."), tzn. namítá vady správního řízení a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[3.] Namítané vady správního řízení spatřuje stěžovatelka v tom, že z postupu správního orgánu i soudu je patrné, že od počátku pojaly k tvrzením stěžovatelky nedůvěru a zaměřily se pouze na hledání nepřesností v jejích výpovědích, kterými pak odůvodnily nevěrohodnost jejích tvrzení, aniž by se, v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu a mezinárodních dokumentů (např. čl. 195 – 219 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydanou Úřadem vysokého komisaře pro uprchlíky OSN), pokusily obstarat dostatek důkazů objektivně zjišťujících situaci v zemi původu stěžovatelky. Tím byla porušena zásada materiální pravdy, zakotvená v ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále „správní řád").

[4.] Odborné zprávy, o které správní orgán opřel své rozhodnutí, jsou navíc neaktuální a vůbec nereflektují konkrétní problém stěžovatelky, kterým je atypické násilí páchané na ženách – rituální oběti či vraždy; konkrétně se mělo jednat o obětování prvorozené dcery. Tím pádem je rozhodnutí správního orgánu nepřezkoumatelné, neboť se nijak fakticky nevypořádává s tvrzením stěžovatelky. Správním orgánem vytýkané nevyužití možností vnitrostátní ochrany není vůbec opřeno o objektivní důkaz, zda se lze u nigerijských státních orgánů vůbec dobrat pomoci proti výše uvedenému druhu násilí.

[5.] Nepřezkoumatelnost rozsudku pak spatřuje stěžovatelka především ve špatné klasifikaci pronásledování, které jasně ve stěžovatelčině případě naplňuje znaky domácího násilí. Krajský soud ani žalovaný takovou klasifikaci neprovedl, a tudíž se ani nevyjádřil k otázce, zda domácí násilí považuje za druh pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Z judikatury Nejvyššího správního soudu totiž plyne, že i jednání soukromých osob může představovat pronásledování ve smyslu zákona o azylu, pokud lze prokázat, že stát, strany nebo organizace nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Za pronásledování může být považováno rovněž použití psychického násilí nebo jednání namířené proti osobám určitého pohlaví.

[6.] Vedle obavy z násilí stěžovatelka vyzdvihuje svoji příslušnost k ženskému pohlaví jako možný důvod pronásledování. Stěžovatelka tento důvod sice výslovně neuvedla v žádosti o mezinárodní ochranu jako důvod svého pronásledování, povahu hrozící újmy však nemá ani povinnost přesně právně kvalifikovat, to je úlohou žalovaného. Stěžovatelka tvrdí, že byla vystavena domácímu násilí (bod 17 kasační stížnosti), přičemž okolnosti tohoto násilí nebyly zjišťovány. Z informací o zemi původu stěžovatelky nevyplývá, že by byly zaměřeny na popisované násilí na ženách.

[7.] Stěžovatelka dále vytýká krajskému soudu, že dostatečně nezkoumal rozhodnutí správního orgánu neudělit jí humanitární azyl dle ustanovení § 14 zákona o azylu. Vytýká soudu rovněž evidentní nepřezkoumatelnost části odůvodnění, kde se soud zjevně řídil informacemi „mezi řádky", neboť nevychází ze zjištěného skutkového stavu, nýbrž je projevem libovůle soudu.

[8.] Stěžovatelka z uvedených důvodů navrhla, aby byl napadený rozsudek krajského soudu zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

III.

[9.] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že celé řízení i jeho rozhodnutí bylo v souladu s právními předpisy a námitky stěžovatelky považuje za neodůvodněné, resp. za nepřípustné. Z toho důvodu navrhl kasační stížnost zamítnout pro nedůvodnost.

IV.

[10.] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti kasační stížnosti a v této souvislosti zkoumal, zda je kasační stížnost projednatelná v plném rozsahu. Soudy jsou obecně povinny přezkoumávat napadené výroky rozhodnutí správního orgánu v mezích žalobních bodů a z těch hledisek, které žalobce v podané žalobě uvede (§ 75 odst. 2 s. ř. s.).

[11.] Stěžovatelka mimo jiné namítá, že v zemi původu byla vystavena domácímu násilí, což je skutečnost, kterou poprvé uvedla až v kasační stížnosti. V rozsahu této námitky je tedy kasační stížnost v souladu s § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná a zdejší soud se jí nebude zabývat.

V.

[12.] Nejvyšší správní soud se tedy v rozsahu přípustné části kasační stížnosti zabýval otázkou její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tj. otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pro stručnost lze odkázat na precedenční usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 1 Azs 13/2006 (publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, tento a všechna další rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz), ve kterém byl podrobně vymezen institut přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany. Podle tohoto usnesení se o přijatelnou kasační stížnost může jednat v následujících typových případech:

1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu,

2) kasační stížnost obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně,

3) nastane potřeba učinit judikatorní odklon (Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně),

4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[13.] Nejvyšší správní soud v daném případě přijatelnost kasační stížnosti neshledal. Ostatně stěžovatelka ani sama neuvedla, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, aby

Nejvyšší správní soud mohl kasační stížnost věcně projednat a zabývat se tak podrobně všemi jejími věcnými námitkami.

[14.] Podle stěžovatelky se krajský soud dostatečně nevypořádal s tím, zda se v jejím případě, tvrdí-li, že jí v zemi původu hrozí zabití ze strany soukromých osob (obyvatel jedné z nigerijských vesnic) z důvodu, že se odmítá podrobit rituálnímu obřadu v roli oběti, jedná o relevantní důvod pronásledování ve smyslu zákona o azylu, a tedy důvod pro udělení azylu. K tomu lze poukázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, publ. pod č. 1806/2009 Sb. NSS (srov. též Kosař, D., Molek, P., Honusková, V., Jurman, M., Lupačová, H. *Zákon o azylu. Komentář.* Praha : Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 28), podle něhož je pojem pronásledování, jak jej chápe zákon o azylu (§ 2 odst. 8), resp. směrnice Rady 2004/83/ES, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (kvalifikační směrnice), naplněn nejen existencí hrozby vážné újmy, ale též selháním vnitrostátní ochrany.

[15.] Přestože by důvod hrozby vážné újmy, jak jej stěžovatelka popsala (příslušnost k určité sociální skupině, která je tvořena prvorozenými dcerami členů skupiny soukromých osob (sekty) v nigerijské vesnici Ugo) teoreticky mohl představovat důvod azylově relevantní a přestože skutková zjištění žalovaného obecně poukazují na některé případy násilí páchaného na ženách, resp. na diskriminační přístup k nim v zemi původu, pro daný případ je stěžejní skutečnost, zda se stěžovatelka ve svém případě mohla domoci vnitrostátní ochrany před tvrzenou hrozbou pronásledování. Na absenci této komponenty pojmu pronásledování spočívá argumentace žalovaného i krajského soudu – založená na informacích získaných o zemi původu - především.

[16.] Koncept vnitřní ochrany je vyjádřením zásady subsidiarity mezinárodní ochrany. Tato problematika přitom již byla mnohokrát předmětem rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu, za všechny je možné uvést např. rozsudek ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, v němž bylo posuzování možnosti vnitřní ochrany podrobně řešeno. K tomu lze dodat, že posuzování možnosti vnitřní ochrany lze plně vztáhnout nejenom k azylu, ale též k tzv. doplňkové ochraně ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu.

[17.] Pokud stěžovatelka uvádí, že se žalovaný zaměřoval zejména na nepřesnosti v jejích výpovědích a hledal tak pouze záminku k zamítnutí její žádosti o udělení mezinárodní ochrany, lze s odkazem na konstantní judikaturu zdejšího soudu uvést, že výpověď žadatele je základním východiskem, od něhož se azylové řízení odvíjí a je tudíž nutné přikládat ve všech jeho fázích žadatelovým výpovědím zásadní význam (např. rozsudek ze dne 19. 8. 2008, č. j. 2 Azs 102/2007 - 84). Problematikou věrohodnosti tvrzení žadatele o azyl se zdejší soud zabýval např. v rozsudku ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, k rozložení důkazního břemene mezi žadatele a správní orgán lze pak v podrobnostech odkázat na rozsudek ze dne 30. 9. 2008, 5 Azs 66/2008 - 70. Ve vztahu k této námitce stěžovatelky se tedy jedná o problematiku dostatečně prejudikovanou, přičemž Nejvyšší správní soud neshledal, že by se krajský soud či žalovaný odchýlil od závěrů uvedených v odkazovaných rozhodnutích.

[18.] K námitce nedostatečnosti soudního přezkumu ohledně rozhodnutí žalovaného neudělit stěžovatelce humanitární azyl lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního

soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, v němž byl vymezen smysl tohoto institutu. Soudní přezkum rozhodnutí o humanitárním azylu je přitom omezen na to, zda není v rozporu se zákazem *„libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu“* (obdobně viz též rozsudek ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, publ. pod č. 112/2004 Sb. NSS, či ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 - 52).

[19.] Konečně pokud stěžovatelka soudu vytýká zjevnou libovůli, když uvedl, že *„pravý důvod odchodu žalobkyně tak zůstal pro soud utajen, nicméně se lze domnívat z informací „mezi řádky“, že žalobkyně mohla vést k vycestování z Nigérie touha a představa pohodlnějšího života.“*, nelze v této části odůvodnění spatřovat projev libovůle, ale pouze obrazné vyjádření krajského soudu (zvolené možná nešťastně), že v otázce důvodu odchodu stěžovatelky z Nigérie vychází z kontextu celého případu.

[20.] Lze tedy konstatovat, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal žádný z důvodů, který by v tomto případě zakládal přijatelnost kasační stížnosti, a proto ji odmítl.

[21.] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

[22.] Stěžovatelce byl právním zástupcem pro řízení o kasační stížnosti ustanoven advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci stěžovatele náleží v souladu s § 11 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy obhajoby, doplnění kasační stížnosti) ve výši 2 x 2100 Kč, a náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, celkem tedy 4 800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. března 2012

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu